

Deelsessie: Agrarisch natuurbeheer meets Agroforestry: kansen en belemmeringen

Opzet deelsessie

1. Agroforestry vanuit blik agrarisch natuurbeheer. Door Evelien Verbij – directeur BoerenNatuur
2. Agrarisch natuurbeheer vanuit blik agroforestry. Door Marga Klein Swormink – Agroforestry Flevoland
3. In gesprek met elkaar over kansen en belemmeringen als ‘agroforestry meets agrarisch natuurbeheer’

agroforestry
netwerk Nederland

boeren**natuur**

Agroforestry vanuit blik agrarisch natuurbeheer

Evelien Verbij – directeur BoerenNatuur

boerennatuur

Missie en visie vereniging BoerenNatuur

- Boeren vervullen een sleutelrol in het Nederlandse cultuurlandschap.
- Met agrarisch natuurbeheer agrarisch helpen ze, naast de productie van ons voedsel, ook de kwaliteit van natuur en landschap te versterken en verbeteren.
- Verder dragen boeren ook bij aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterkwaliteit, een gezonde bodem én een afwisselend landschap.
- De agrarische collectieven, verenigd in BoerenNatuur, ondersteunen de boeren daarbij

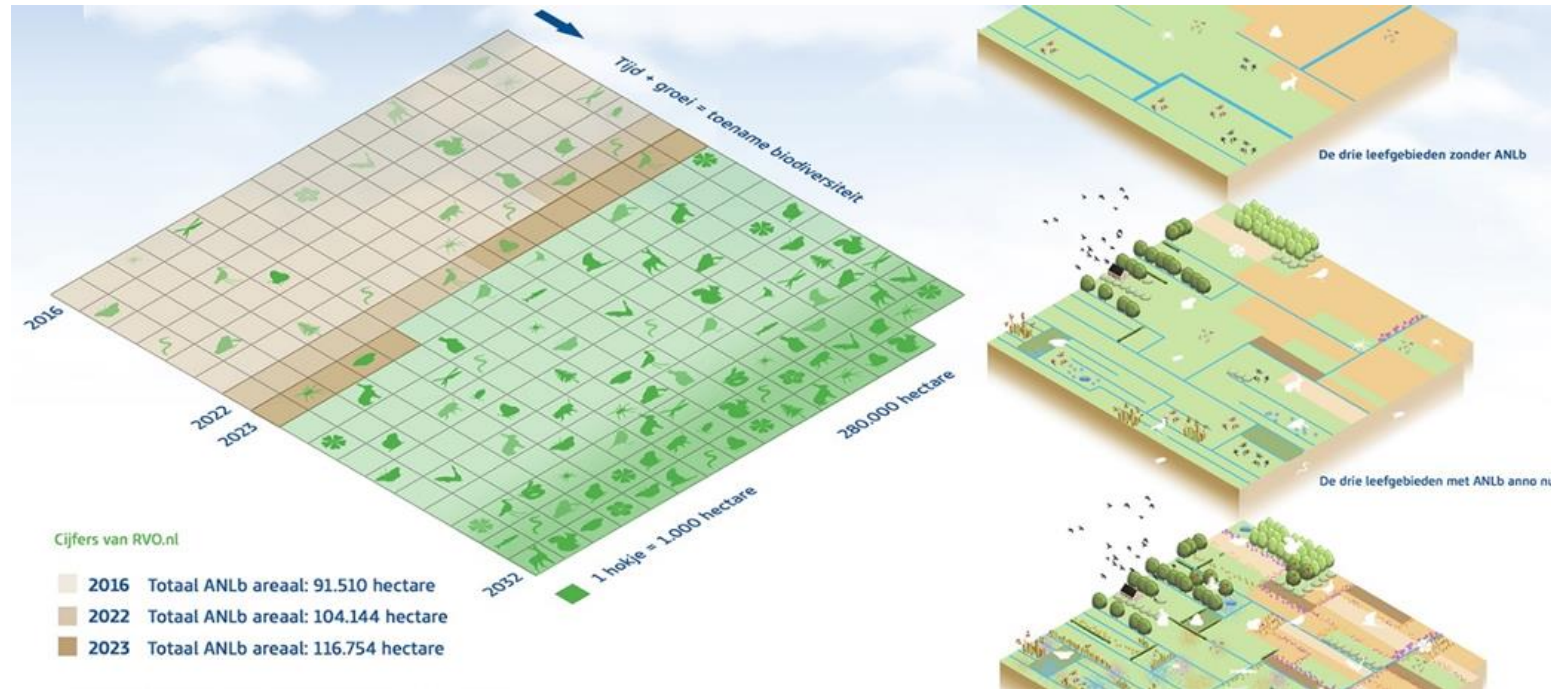
boerennatuur

In Vereniging BoerenNatuur zitten 40 agrarische collectieven met meer dan 13.000 deelnemers/boeren op meer dan 110.000 ha boerenland die werken aan bescherming van onze boerenlandsoorten

boeren natuur

Ambities 2026-2028: groeien in omvang en kwaliteit

Groei in **omvang** via Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) als via andere wegen (overheden, bedrijfsleven, maatschappij, etc.)

Groei in **kwaliteit** door zowel in te zetten op verdere versterking van onze organisaties en door lerend te beheren: doen, monitoren, leren en beter doen.

In het kort: hoe werkt het ANLb?

- Het ANLb is een regeling in het GLB
- LVVN verantwoordelijk voor GLB, provincies regelingseigenaar ANLb
- RVO is EU betaalorgaan en waakt over EU conformiteit ANLb
- LVVN/provincies/RVO samen bepalen mogelijke inzet ANLb en bepalen de randvoorwaarden van de ANLb pakketten

Agroforestry meets agrarisch natuurbeheer: kansen en belemmeringen

Mogelijkheden

Binnen ANLb: als inzet maatregel past in bestaand beheerpakket, het past bij doelen collectief, het past in begrenzing provincie én er budget is. Hierbij dan mogelijk ruimte voor elementen voederhagen, boomweide, functionele windsingel, kippenuitloop met solitaire bomen, rijenteelt met niet-productieve struiken of bomen tussen productieve stroken. Instandhouding elementen verplicht, dus uitrasteren vee. In de basis een landschapselement (aangrenzend maar dus niet op landbouwgrond).

Bovenstaande mogelijkheden goed en helder op een rij zetten en communiceren vanuit BoerenNatuur en Agroforestry Nederland

Buiten ANLb: binnen verenigingsprogramma Meer boeren natuur werkt BoerenNatuur aan ontwikkelen producten (BoerenNatuur KPI's, certificaten, eenheden) om financiering te krijgen voor bijdrage boeren aan biodiversiteit/landschap. Daarin passen wellicht meer maatregelen?

Belemmeringen

Hoofddoel van ANLb is de niet-productieve inzet van maatregelen ten behoeve van biodiversiteit, water- en klimaatdoelen. Agroforestry vaak gericht op productieve bomen en struiken en dat geeft mogelijke verdunning van doelbereik ANLb. Discussie over productief en niet-productief lastig en niet altijd helder: bij agroforestry niet altijd helder waar productief ophoudt en wanneer het niet-productief is?

ANLb werkt met inheemse bomen en struiken, dat is niet altijd het geval bij agroforestry. Vaak gebruik maken van veel exoten. Past niet bij biodiversiteitsdoelen ANLb.

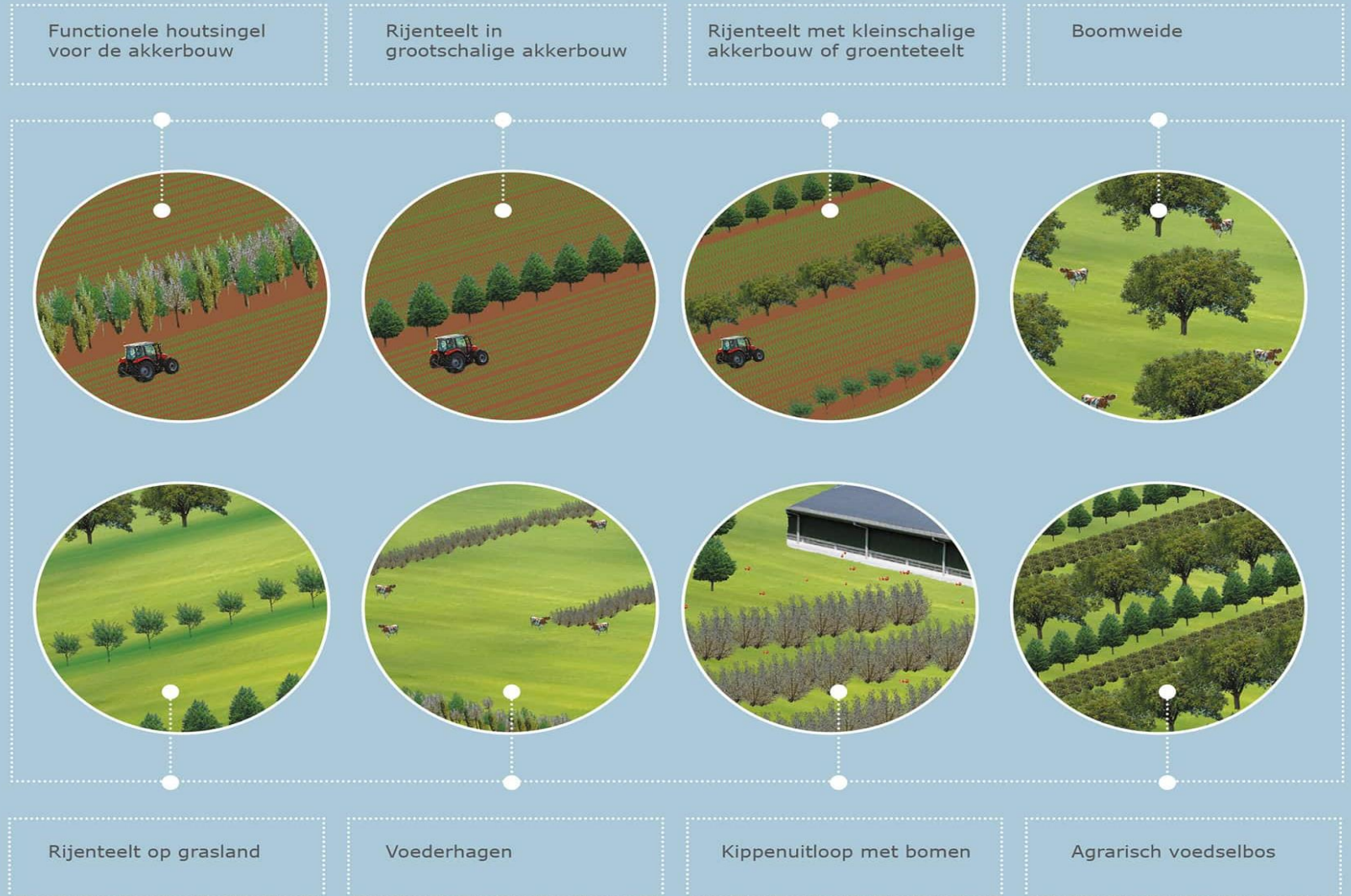
Agroforestry heeft 8-10 jaar nodig om productief te worden. ANLb past niet in die opstartfase. Via andere opstart/transitiefondsen?

Agroforestry Nederland

I. De boer staat centraal!

II. 8 Opschaalbare teeltsystemen

III.

5

product- & dienstgroepen

voedsel

bouwhout

energiehout

maatschappelijke dienst

- koolstof vastleggen
- natuurbeheer
- recreatie

Synergie voordelen : - risico spreiding teelten
- micro klimaat

Provinciale netwerken

www.agroforestrynetwerk.nl

Coordinator in iedere provincie b.v:

- Boeren leren met boeren (netwerk)
 - Ondersteuning bij AF plan maken
 - Projecten t.b.v. aanplant, beheer, afzet
 - Contactpersoon
- Verbinder in de provincie.

Agroforestry meets agrarisch natuurbeheer: mogelijkheden en uitdagingen

Mogelijkheden

Agroforestry is een teeltsysteem waar eenjarige gewassen worden gecombineerd met meerjarige houtige gewassen. Er is dus sprake van landbouw op landbouw grond. Het perceel blijft landbouw grond.

Dit is ook zo bij ANLb.

Agroforestry helpt om de beleidsdoelen voor **biodiversiteit, klimaat, water en groene dooradering te realiseren**. ANLb doet dit ook.

ANLb inzet maatregel pas tbij AF in een aantal bestaande beheerpakketten. De verkenning voor de komende tijd is de koppeling van het passende (een van de 8) teeltsysteem AF bij de doelen van het collectief.

Er zijn bij het ANLb productieve systemen, zoals een vogelakker. De doelsoorten bepalen welke houtige gewassen een waardevolle toevoeging zijn.

Bovenstaande mogelijkheden goed en helder op een rij zetten en communiceren vanuit BoerenNatuur en Agroforestry Nederland.

Uitdagingen

Agroforestry geeft eerste jaren (ongeacht welke aanplant) geen productie maar wel de dienst: **natuurwaarde**.

Agroforestry heeft een aanlooperperiode voor productie (reken 7 jaar voor walnoot). ANLb kan in overbruggende periode helpen door een vergoeding voor het beheer (ten dienste van een doelsoort). Dit helpt boeren om over te gaan tot aanplant en goed beheer.

Beheer, verwerking en afzet: boeren zullen eerder houtige gewassen gaan telen als er kennis over beheer, verwerking en afzetpotentieel is.

Niet alle **8 teeltsystemen** matchen nu met de beheerpakketten van ANLb. Dat kunnen we nu niet veranderen. Hier kan het ANB in de provincie mogelijk een rol spelen om zaken te testen. Nieuwe pakketten ontwikkelen.

ANLb werkt met inheemse bomen en struiken. Het staat de boer vrij bij agroforestry wat hij/zij wil planten. De netwerken stimuleren inheemse planten/bomen en zijn zeer terughoudend over b.v. pauwlonia voor houtproductie.